

Allt det du måste

”En inträngande psykologisk roman om hur instängdhet i egna rädslor och krav förbyts i insikter som leder till inre och yttre frihet.”

EVA SWEDENMARK

Sylvia Lidén Nordlund

*Allt det du
måste*

Sylvia Lidén Nordlund

Medverkan i novellantologier:

Älskanoveller: 30 nyanser av saknad, Ordberoende Förlag 2016
– *Aldrig mer*

Över en vinterfika, Ariton Förlag 2016
– *Välsignat möte*

Över en vårfika, Ariton Förlag 2017
– *Under ytan*

Älskanoveller: 30 nyanser av frihet, Ordberoende Förlag 2017
– *Förenade över tid*

Över en sommarfika, Ariton Förlag 2017
– *Ett lättare liv*

Förlagshuset Siljans Måsar
www.siljansmasar.com
info@siljansmasar.com

ISBN 978-91-88097-53-8

© Sylvia Lidén Nordlund, 2017

Grafisk form: Lilla blå tornet
www.lillablatornet.se

Omslagsfoto: Pixabay/Antranas,
Per Pixel (Göteborgsbilden)
Författarfoto: Ola Dyrhill

Tryck: ScandBook AB, Falun 2017
www.scandbook.se

*"Litesom frånvaron av ljus är mörker
och frånvaron av ljud är tystnad,
är sinnesfrånvaron den känslomässiga död
som försätter sinnet
i celibat från själva livet."*

UR "I DET SISTA REGNET" AV JANESH VAIDYA

Min mage rör sig i obekväma inre dallringar. Kommer Malin att presentera förslaget på kvällens arbetsplatsmöte? November månad går mot sitt slut och jag har väntat tillräckligt.

Dörren från blå kapprummet öppnas och vår chef skyndar in. Håret är nytonat rödbrunt, en mer passande nyans till den mossgröna kavaj hon använder på alla möten.

Vi är på plats i matrummet med fika framdukat, alla fyra kollegorna på avdelningen Pysslingen.

"Hej, hej! Ursäkta att ni fick vänta. En förälder utanför ville säga några ord." Malin sjunker ner på den lediga Tripp trapp-stolen. Hennes nätta kropp ryms utan problem. Värre är det för Solbritt.

"Något akut som behöver tas upp", fortsätter Malin.

Solbritt pustar och tar en klunk kaffe innan hon yttrar sig. "Gångjärnet på dörren i gröna kapprummet kärvar och gnisslar hela tiden. Jag har sagt till Bertil flera gånger." Hon pressar ihop läpparna och lägger armarna i kors. "Konstigt att det ska ta så lång tid. Vi har faktiskt annat att göra än att ringa hela tiden."

Hon tittar på Saga och Annikki som nickar bekräftande.

Båda två är klädda i identiska flanellskjortor och slitna jeans. Annikki, mörkhårig med runda glasögon. Saga, med det ljusa håret i en lång fläta.

Det tog ändå lång tid innan jag kunde skilja dem åt.

Tänk om Solbritt kunde komma med en fråga om det direkta arbetet istället för sitt sedvanliga klagande.

”Bertil har varit överhopad av jobb och hör säkert av sig så snart han kan”, säger Malin och drar stolen närmare bordet. ”Jag har funderat noga på Mias förslag om en extra planeringskväll per månad. Ett utmärkt initiativ. Tid är en bristvara, som Solbritt just nämnde.”

Solbritt vänder sig mot mig.

”Har du gått bakom ryggen på oss?” En djup fåra framträder över näsroten. Det grå håret är ihopdraget i en stram hästsvans.

Men hur tänker Malin nu? Hon lovade att lägga fram idén som sin egen, utan att nämna mitt namn. Jag förstår att Solbritt protesterar. Med två år kvar till pension och deltidssjukskriven för sin höft, orkar hon förmodligen inte ta in förändringar. Om hon nu någonsin gjort det.

Annikki och Saga sitter stilla med neutrala ansikten. På anställningsintervjun lockades jag av Sagas entusiasm och många idéer. Tog steget bort från min gamla förutsägbara förskola. Och mina trivsamma arbetskamrater.

”Jag vet att vi kan åstadkomma så mycket mer. Extra tid är ett steg åt rätt håll. Till och med en nödvändighet.” Min blick glider runt och stannar på Malin som borde svara. Det ingår väl ändå i jobbet som chef. Att leda och fördela arbetet. Inte att fega ur när hon behövs som mest.

Solbritt stampar i golvet med sin fotriktiga sko. ”Nu får det vara nog. Du är ju inte klok. Hur tror du att vi ska kunna få kompensation för de extra timmarna? Enda sättet är väl att ta ut komp under barn-tid? Och du kan inte ha glömt att ena halvan av Annikkis tjänst är till för dem som behöver särskilt stöd. Det blir alldeles för tungt med en personal färre på plats. Mer jobb, både kväll och dag. Bara för att du

är ung och rask, är väl inte alla andra det!" Hon knuffar på Annikki som böjer huvudet över anteckningsboken och muttrar ohörbart.

Jag sträcker mig efter fatet med ballerinakex, fastän jag inte vill ha. Tar ett bitt. Fyllningen smakar gammalt gummi.

Annikki och jag är ungefär lika gamla, och Saga hade fyrtioårsfest förra året. Jag lyckas oftast skjuta bort allt spekulerande om varför jag inte blev bjuden. Kanske för att de andra känt varandra längre och umgås på fritiden? En tagg sitter kvar, tillsammans med misstanken om att Solbritt på något sätt låg bakom. Solbritt som nu stirrar uppfordrande på mig.

"Jag vet väl vad barn behöver. Du ska alltid göra dig så märkvärdig. Bara för att jag var barnskötare förut, betyder inte det att du kan allt bättre", fortsätter hon och hötter med pek fingret.

Min själ sitter för tätt runt halsen som känns kokhet. Jag lossar den en aning och vänder mig mot Saga. Munnen är tom på saliv och orden vill inte ut.

"Vi kan försöka efter juluppehållet, fram till sommaren. Med ny läroplan behöver vårt arbetssätt faktiskt utvecklas. Barnen förtjänar att vi gör vårt yttersta."

Saga smuttar på sitt te och drar i flätan. Hon plockar ut en fjärdedels föräldraledighet utan lön varje vecka för att hinna vara en bra förälder.

Men hon protesterar i alla fall inte mot mitt förslag. Skorpan som Annikki tuggar på knastrar i tystnaden. De ser hastigt på varandra och flyttar direkt blicken mot sina muggar.

Malin harklar sig, tar av jackan och hänger den över stolsryggen. Snurrar ballograpennan på bordet, varv efter varv.

Väggklockan med stora visare och siffror tickar. Ljudet, som inte får plats när barnens röster studsar runt väggarna, markerar sekunderna.

Jag räknar dem en efter en. Pulsslagen i kroppen konkurrerar med klockans enformiga tick-tack.

Malin harklar sig återigen och dricker några droppar vatten ur det röda plastglaset. Hon öppnar sin skinnklädda filofax. Udda attribut för den som inte är fyllda trettio. Som dessutom raljerat över hur hon hinner anteckna en aktivitet, långt innan de andra i chefsgruppen hittar rätt datum i sina digitala kalendrar. Skulle uppskatta om hon ägnade pedagogiken samma intresse.

Det var en rejäl missräkning när förra chefen försvann uppåt i hierarkin.

”Vi hinner inte prata mer om detta. Fundera på Mias förslag tills vi ses nästa gång. Jag måste informera om nya riktlinjer från stadsdelsnämnden. Alla förskolor ska ta fram en handlingsplan för hur vi möter familjer i kris.”

Malins blick undviker min. Ögonen fastnar hos Saga, som ler. Alla rör på sig som om förtrollningen från en ond häxa just upphävts. Alla utom jag.

”Bra, mycket viktigt ämne”, säger Annikki. Solbritt lutar sig tillbaka med pannan utslätad och kinderna mjuka i konturen. Saga sträcker på sig med intresserad min.

”Jag ska bara på toa”, mumlar jag. Reser mig upp på stela ben, lägger vinn om att behålla ansiktet intakt och tvingar mig att gå långsamt mot dörren.

~ 2 ~

Äntligen utanför rummet. Jag trycker ner handtaget och stänger dörren ljudlöst bakom mig. Andas stötigt och skyndar mig till personaltoaletten. Inte tillräckligt med luft, trots de djupa andetagen.

Blicken blir grumlig. Hastigt tar jag de sista stegen.

Väl inne låser jag om mig och hamnar med ryggen hårt tryckt mot dörren. Som om jag försöker stänga ute en osynlig fiende.

Fast fienden befinner sig inuti min hjärna, intrasslad i minnet av Solbritts bittra minspel.

Hjärtslagen dunkar mot bröstbenet. Bröstkorgen höjer och sänker sig så fort att luften aldrig når till lungorna. Yr i huvudet sjunker jag ner på toalocket. Lutar huvudet mot knäna, blundar och försöker dämpa andningen.

Skit också, nu blir stämningen ännu sämre på avdelningen. Så korkat att prata med Malin. Hon höll ändå med om att avdelningen behöver förnya sig. Mer tid ökar möjligheten att nå upp till de nya målen, att hinna lyfta fram teknikämnet och utveckla pedagogiken ... Malins vilja att få en förändring till stånd invaggade mig i en känsla av trygghet. Lika falsk som min nya chef. Jag tvingar mig att lyfta upp huvudet. Nacken knakar när jag vrider den från sida till sida för att mjuka upp stelheten. Öppnar ögonen, och läser affischtexten på insidan av dörren. Den hånar mig med sitt budskap, omgivet av en blomsterkrans: *Tänk på att du är värdefull!*

Sätt fart, innan någon kommer för att leta efter dig. Försöker fruktlöst övertala mig själv att stå upp. Några minuter till för att hinna hämta hem mig, sedan måste jag tillbaka.

Jag reser mig efter en alldeles för kort stund, baddar kallt vatten på kinderna och i pannan. Lutar mig över handfatet och drar ut på stunden av avskildhet. Torkar händerna med handduken som hänger under plastskylten, där det står Mia Berg textat med röda blockbokstäver. Byxorna är fuktiga och fastklistrade mot huden. Jag rättar till dem, drar ett djupt andetag och låser upp.

Halvvägs tillbaka trycker det på i blåsan. Den får vänta. Det fysiska trycket flyttar fokus från hur besvärande det är att gå in till de andra.

Ett sista extra syrebringande andetag innan jag öppnar dörren och kommer in mitt i planeringen av avdelningens julpyssel. Solbritt pratar om hur viktigt det är att bara använda aningens äggvita i kristyren till pepparkakorna. "Annars rinner bokstäverna ut", säger hon med inlevelse.

Annikki nickar medhållande. Och Saga. Ingen ser åt mig. Malin är försvunnen.

Jag slinker ner på stolen och sätter benen i kors. Bara tjugo minuter kvar på mötet. Allt ska göras på samma sätt som alltid och för övrigt är det ännu tre veckor kvar till Lucia. Jag biter ihop om frustrationen som pockar på att komma ut i den unkna luften. Lyckas ändå inte hindra en tung utandning som får Solbritt att vända sig åt mitt håll. Jag rätar på ryggen och spärrar upp ögonen. Och hoppas att åtminstone se intresserad ut.

Mätte dagen snart vara över. Hjärtslagen tar ny fart. Jag måste komma hit varje arbetspass och möta barnen med mitt gladaste leende och innerliga kramar. Hur ska det gå till när jag mest av allt vill gömma mig på toaletten?

På mitt förra ställe var alla anställda en sammansvetsad grupp, som visste det mesta om varandra. Mycket småprat blev det, för många detaljer om varandras liv som jag inte var intresserad av. Var försiktig med det du önskar, du kanske får det. Innebörden av talesättet hade jag aldrig utsatts för. Hittills.

”Jaha, då var klockan halv sju. Vi hinner inte mer nu. Jag måste rusa till simningen och hämta lilltjejen. Fixar du färgerna till nästa vecka, Mia?” säger Saga och reser sig upp.

”Hm, jovisst”, svarar jag och får en lång forskande blick från Solbritt. Jag tänker inte fråga vilka färger. Det får jag ta med Saga i morgon. Nu är det fort iväg som gäller, det blir tillräckligt sen middag ändå efter avdelningsmötena. Fast Torbjörn kommer oftast hem ännu senare.

Jag stannar ett ögonblick innanför dörren, behagligt andfådd av promenaden från spårvagnen. Skönt att känna alldeles vanliga, om än hastiga, hjärtslag.

Klockan är nästan halv åtta. Varför verkar tiden förflytta sig snabbare varje gång jag har bråttom?

Dunjackan, den enda som vinner över Göteborgsvädret, måste av fort innan jag blir svettig. Sabla dragkedja som jämt fastnar i halsduken.

Vår trerumslägenhet på Allmänna Vägen är pedantskött. De högblanka trägolven avslöjar omedelbart minsta repa. Stövlarna i skohyllan, oavsett brådska.

En svag fisklukta välkomnar mig på vägen ut i köket. Grytan jag förberedde i morse väntar på köksbänken. Jag sätter på induktionshällen och trycker fram till steg fyra. Läger det tinade fiskblocket

i min älskade Le Creuset som svärföräldrarna gav mig julen innan svärfar gick bort.

Tillräckligt med tid att duka medan fisken kokar. Och göra toalettbesöket. Och gärna en snabbtitt på Facebook.

Ytterdörren slängs upp och slår in i dörrstoppen som Torbjörn har satt dit, då Frida aldrig lyckas lära sig att öppna dörren med lagom kraft.

”Mamma, när ska vi äta? Kan jag ta en snabbdusch? Jag är sjukt svettigt!”

”Pappa kommer om ungefär tio minuter. Skynda dig om du nödvändigt ska duscha.” Jag svarar och tränger samtidigt bort irritationen. Måste Frida skrika från hallen.

Sallad ska fixas. Isberg, tomaters och gurka är allt som kylskåpets nedre avdelning erbjuder. Jag är i stort sett den enda i familjen som äter sallad. Torbjörn kunde gott engagera sig för att få Frida att inse vikten av hälsosam mat.

Till sist ställer jag kannan med kylt vatten på köksbordet. Vitt bord och svarta skinnstolar, stilrent enligt Torbjörn. Våldigt modernt, fick Serena ur sig när jag frågade henne.

Serena, min väninna, säger oftast vad hon känner och gör det som passar henne bäst. Vill själv gärna äga samma kraft. Älskar hennes fritänkande själ och det liv hon skapat sig. Alldeles för länge sedan sist, vi måste snart ses.

Allt är klart för att äta. Varför kommer inte Torbjörn? Kollar mobilen, men inget meddelande. Facebook får jag spara till senare. Men inte toabesöket.

Ute i hallen drar jag i handtaget till badrumsdörren. Frida har låst om sig.

~ 3 ~

Tystnaden vid matbordet är annorlunda än då man stoppat munnen full, och måste tugga ur innan det går att tala.

”Du ska ställa skorna i hyllan, Frida. Det borde du väl veta vid det här laget?” Torbjörns ögon mörknar en nyans och riktas mot Fridas böjda huvud.

Jag betraktar förstulet min dotter. Kanske blir hon lika lång som Torbjörn. Hans slanka kroppsform och raka näsa har hon redan. Håret är en aning mörkare än mitt ursprungliga. Ögon i samma färg som Torbjörns, men med ungdomens livfullhet.

Hy som en blivande tonåring, mjuk lyster blandat med pormaskar runt näsvingarna och hårfästet.

”Förlåt, det var dumt.” Frida skyfflar in resten av miniportionen och reser sig. Stolen vickar, återfår balansen och landar på sina smala stälben. Torbjörn hostar och öppnar munnen.

”Det är väl lätt att glömma bort sig.” Jag tittar på Torbjörns smala läppar. Kan han låta bli att tjata för en gångs skull?

”Tack för maten.” Frida ställer tallriken på diskbänken och lämnar köket.

”Varsågod” svarar jag, och lägger för mig mer fisk och morötter. För lite salt, men mustig smak av timjan.

”Gott med riktig hemlagad mat.” Torbjörn reser sig, ställer sig bakom min stol och stryker mitt hår. ”I kväll lägger vi oss tidigt, eller vad

säger du?” Han låter handflatan glida ner till mitt ena bröst.

”Låter bra, jag är helt slut av alla jobbtankar som snurrar. Jag hoppades att Malin skulle stötta mitt förslag, eller det som borde varit hennes eget förslag, menar jag.”

”Malin?” Torbjörn drar åt sig handen.

”Jag sa väl för ett tag sedan att jag pratat med min chef?” Har han glömt det. Lyssnade han ens? ”Om planeringstiden”, lägger jag till när han inte svarar.

”Det är möjligt att du gjorde.” Torbjörn går till vardagsrummet och sätter på teven. Den pompösa signaturmelodin till Vetenskapens värld går inte att missta sig på. En bra kompromiss, att programmera inspelning så att jag slipper anpassa mattiderna. Teknik när den är som bäst.

Jag äter det sista från tallriken under tiden jag dukar av bordet. Diskar knivar och gafflar först av gammal vana, travar tallrikarna på diskbänken bredvid. Allt får självtorka, även om det blir fläckar på besticken.

Till sist tar jag min orange gryta, skurar ur och stryker fingertoppen längs den glatta emaljen. Sköljer extra noga, torkar med hushållspapper och ställer den längst ner i skåpet med de mindre kastullerna inuti. Ljudet av metall mot metall gör ont i öronen.

Sätter mig med mobilen vid köksbordet. Som jag glömde torka av. Gnider bort små ljusröda tomatsåsfläckar, stryker handen mot byxbenet och försjunker i Facebook.

Toveljudet tystnar och Torbjörn kommer ut i köket. ”Är du klar för sängen?” Hans röst har ett tonfall som inte har hörts av på länge.

Jag tittar upp och våra ögon möts som hastigast innan jag sänker blicken mot displayen. ”Jag väntar tills Frida har lagt sig. Gå du, så kommer jag strax.”

Jag tar med mobilen in i vardagsrummet och sjunker ner i fåtöljen. Drar upp benen under mig, och blåddrar mig fram bland vännernas Facebookinlägg.

Ljudet av vatten mot handfatet i badrummet berättar att Torbjörn förbereder sig. Jag borde vara glad för hans beröm över maten och hans invit till kontakt.

En bröllopsbild på en gammal skolkamrat får mig att tänka tillbaka på den där kursavslutningen i juni. Så avlägsen den kändes.

En okänd man kom fram till mig när jag steg in i Agnetas enrummare, som låg i ett gammalt trähus några kvarter från Vågmästareplatsen.

Det stora rummet var fyllt av prat och skratt. Kurskamrater trängdes i soffan, på stolar hoplånade från grannarna och på den tjocka persiska mattan. Den långe mannen med tunt brunt hår var den enda som la märke till mig.

När han tog min hand och presenterade sig som Torbjörn Steen, mötte jag blicken från bleka grå ögon. Överraskades av en märklig impuls att vända om, gå ut genom ytterdörren och springa iväg, långt bort. Kanske var det hans sätt att hålla fast handen. Som om han ägde rättigheten till dess rörelser.

”Mia Berg heter jag. Du måste vara Agnetas bror.” Jag drog åt mig handen.

”Berg och Steen, what a perfect match!” Torbjörn tog tillbaks handen och jag minns hur han betraktade mig med intensivt intresse.

”Kom ska jag visa var maten och vinet finns. Du är väl inte blyg?”

Nej, blyg var jag inte. Underligt hur obemärkt den ursprungliga känslan försvann, hur smickrad jag blev över hans intresse och hur viktig jag kände mig, innesluten i den bubbla han skapat runt oss. Hur trygg hans arm kändes på mina axlar, längre fram under kvällen.

Hur skulle livet ha sett ut i dag, om jag inte av en ren tillfällighet hamnat på Agnetas fest. Vi kände knappt varandra, hade bara varit med i samma arbetsgrupp om barns utveckling. Och sista gången bjöd hon in mig för att fira in sommarlovet.

Frida kommer hasande i Torbjörns gamla badtofflor som jag ville slänga och som hon räddade millimetrar från soppåsen.

”Jag tänker lägga mig tidigt. Vi börjar halv åtta i morgon. Vi ska på studiebesök”, förklarar hon.

”Låter trevligt. God natt då, gumman.” Jag vill ta chansen till en stunds sällsynt småprat. Men Torbjörn kan bli irriterad. En annan gång.

Jag släcker golvlampan, suckar och följer efter Frida, som går in i sitt rum och stänger dörren med en smäll.

Inne i badrummet klär jag av mig snabbt, lägger kläderna i tvättkorgen och tvekar innan jag drar på mig nattlinnet som hänger på baksidan av dörren.

Det svaga skenet från Tiffanylampan av olikfärgade glasbitar visar vägen till sovrummet. Lampan var mormors, ett av de få föremål som jag förde med mig in i boet.

Torbjörn flyttar täcket åt sidan och sträcker ut armen. ”Vad var det som tog så lång tid?” Han drar mig till sig och drar upp det randiga tyget så att bröstet blottas.

”Varför har du tagit på dig nattlinnet?”

Jag ler och kryper närmare. Blundar och ser framför mig hur vi fuflade med kläderna i hans lilla Honda. Ivern att mötas kropp mot kropp. Nuförtiden svarar kroppen nödtorftigt på smekningarna som följer sin invanda väg.

Mia fyller snart fyrtio och lever ett vanligt liv, men ett liv som behöver förändras. Hennes höga ambitioner gör att hon kommit på kant med en äldre kollega på förskolan där de arbetar. Försåtlig mobbning och utfrysning tar vid och trappas snart upp. Chefen är ung och ny och har svårt att hantera situationen.

Mias vånda och ångest växer; över arbetssituationen, över tonårsdottern som har svårt att finna sig tillrätta i sin nya skola och över maken som mest har fokus på sig själv och sitt arbete. Prövningarna tvingar Mia att stanna upp och se över allt hon tror att hon måste. Serena, väninnan och ljuspunkten, ger henne en matlagningskurs och en bok i present. Mannen Mia möter på kursen och visdomsorden hon hittar i boken, blir ögonöppnare som för henne till en punkt där det inte längre finns någon återvändo till hennes gamla liv.

FOTO: Ola Dyrhäll

Sylvia Lidén Nordlund är född och bosatt i Göteborg. Hon är lärare, samtalspedagog, sexolog och fil.kand. i konflikthantering.

Sedan 1997 driver hon det egna företaget Amadora med inriktning på samtal, handledning och föreläsningar.

Allt det du måste är del ett i den planerade trilogin om Mias utveckling.

